

Države Jugovzhodne Evrope na poti v Evropo – geografski vidik (Dubrovnik, 27. 9. – 1. 10. 2004)

Srečanje geografov iz 11 držav (Avstrija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Madžarska, Makedonija, Moldavija, Nemčija, Romunija, Srbija in Črna gora ter Slovenija) je potekalo v organizaciji Oddelka za geografijo Univerze v Zagrebu in pod sponzorstvom Združenja Jugovzhodne (JV) Evrope za stabilnost (*Stabilitätspakt für Südosteuropa*), ki je zagotovilo finančna sredstva preko sklada Nemške akademske službe za izmenjave (*Deutscher Akademischer Austauschdienst – DAAD*) v okviru programa "Akademska rekonstrukcija JV Evrope". Glavni namen srečanja je bil zbrati udeležence iz različnih držav in raziskati možnosti za ustanovitev geografske raziskovalne in poučevalne mreže za države JV Evrope. Kljub temu da je bilo glede na tematiko srečanje prostorsko omejeno na JV Evropo, so bili dobrodošli tudi udeleženci iz drugih držav.

Uvodnim nagovorom so sledile predstavitve prispevkov z diskusijami, na katerih je v treh dneh sodelovalo 39 udeležencev z 28 univerz oz. drugih znanstvenoraziskovalnih institucij; predstavljenih je bilo 34 prispevkov (štirje iz Slovenije).

Prvi dan je bil namenjen razpravam o značilnostih in pojmovanju JV Evrope in Balkana, predstavitvi indikatorjev kakovosti življenja v JV Evropi, spreminjanju etnično-religioznih vzorcev v JV Evropi v 20. stoletju, stereotipom mladih Zagrebčanov o Balkanu ter o transportu kot dejavniku prekomernih povezav in in-

tegracije JV Evrope z ostalo Evropo. Izpostavljen je bil problem počasnih sprememb na področju administrativne regionalizacije v JV Evropi (kot morebitni razlog za to so bile navedene močne regionalne identitete in kulturne manjšine). V nadaljevanju so sledile predstavitve prispevkov in razprave o mejnih regijah v sedanjosti in prihodnosti. V ospredju so bile teme o demografskih virih hrvaških obmejnih območij, prostorskem razvoju v tranzicijskem obdobju na primeru romunskega Banata ter o urbanem in podeželskem prostoru v obmejnih območjih zahodne Romunije, problemih procesa transformacije in možnostih trajnostnega regionalnega razvoja. Posebna pozornost je bila namenjena predstavitvi računalniškega mreženja v JV Evropi preko organizacije DAAD.

Drugi dan srečanja so predstavitve in razprave potekale vzporedno, obravnavani so bili štirje vsebinski sklopi: regionalizacija in regionalni razvoj, trajnostni razvoj v JV Evropi, urbana območja v tranziciji ter migracije in turizem. Nemški kolegi so predstavili znanstveno-geografsko delo v Leipzigu (*Institut für Länderkunde*) in primere nemških raziskav na sredozemskem območju; skupaj z albanskimi kolegi pa so komentirali rezultate uspešnega znanstvenega sodelovanja pri izdelavi demografskega atlasa Albanije.

Tretji dan je potekal ob izmenjavi izkušenj o značilnostih bolonjskega procesa in njegovih učinkih na univerzitetno geografijo. V sklepnem delu (okrogli mizi o razvoju geografske raziskovalne in poučevalne mreže med akademskimi institucijami držav JV Evrope in Nemčije) je bilo podanih več predlogov za nadaljnje sodelovanje pod sponzorstvom DAAD v okviru programa "Akademska rekonstrukcija JV Evrope"

- predvsem s strani članov prisotnih romunskih in bolgarskih institucij.

Dobro organizirano srečanje v Dubrovniku smo sklenili na popoldanskem izletu s staro ribiško ladjo, ki nas je popeljala na sončne Elafitske otoke (Koločep, Šipan in Lopud). Podroben program s povzetki referatov, fotografije s srečanja in nekaj dodatnih spletnih povezav je objavljenih na spletni strani <http://www.geog.pmf.hr/dubrovnik>.

Irena Hergan

Mednarodna konferenca "Prenos dobrih praks EU – Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine" (Otočec, 16. – 19. 02. 2005)

Prisotnost 160 udeležencev iz enajstih evropskih držav je potrdila, da je tematika celostnega razvoja podeželja in trajnostnega turizma na podeželju aktualna, predvsem in tudi z vidika razvoja v prihodnjem programskem obdobju EU 2007-2013. Udeleženci, med katerimi so bili tudi predstavniki Evropske komisije in Evropskega parlamenta, odgovorni za razvoj podeželja v Sloveniji, predstavniki LEADER Observatory in drugi mednarodni strokovnjaki s področja razvoja podeželja, so prišli iz Združenega kraljestva (tudi člani strokovne ekipe, ki je od 1995 do 1996 sodelovala pri nastajanju projekta Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine), Irske, Finske, Hrvaške, Poljske, Bolgarije, Romunije, Srbije in Črne gore, Makedonije, Italije in Slovenije.

Konferenca se je osredotočila na dva vsebinska sklopa. Prvi je bil namenjen pripravam Slovenije na prihodnje programsko obdobje EU in črpanje denarja iz skladov EU s področja razvoja podeželja ter uvedbi programa LEADER, preko katerega naj bi več denarja namenili tudi za druge naloge v kmetijstvu (poleg pridelovanja hrane).

Drugi vsebinski sklop je obravnaval desetletne izkušnje in bodoče izzive projekta Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, katerega osnovni namen je revitalizacija podeželja preko razvoja trajnostnega turizma in vključevanja naravne in kulturne dediščine v turistično ponudbo tega območja. Projekt Po poteh dediščine je pod okriljem Območne gospodarske zbornice Novo mesto "oral ledino" na področju razvoja podeželja v Sloveniji, ko so bili t. im. projekti CRPOV (Celostni Razvoj Podeželja in Obnova Vasi) nadgrajeni z RPP-ji (Razvojni Projekti Podeželja). V projekt Po poteh dediščine so vključeni številni lokalni prebivalci, podjetniki, nosilci turistične dejavnosti na podeželju, izdelovalci domače obrti, turistični vodniki itd., ki so po-

vezani v partnerstvo, tj. koordinacijski odbor 26 partnerjev oziroma institucij javnega, zasebnega in nevladnega sektorja. Partnerji že devet let sodelujejo pri izvajanju načrtanih in vsako leto v akcijskem načrtu dogovorjenih aktivnosti, med katerimi so najpomembnejši marketing in trženje ponudbe, razvoj infrastrukture in razvoj človeških virov kot temelja za zagotavljanje kakovostne in celovite ponudbe zasebnega sektorja.

Projekt Po poteh dediščine je na osnovi pozitivnih izkušenj z Dolenjske in Bele krajine "pljusnil" tudi na nekatera območja (tako v Sloveniji kot v tujini). Prav gotovo je lahko tovrstni pristop (tako so ugotavljali udeleženci delavnic) ena od možnosti razvoja podeželskega prostora, seveda pa mora vsako okolje in lokalno prebivalstvo "ugotoviti", kaj je tisto "pravo" za njihov lastni razvoj. Pomembno je zavedanje, da iz informacijske postajamo "sanjska družba" in zato moramo "prodajati" doživetja in zgodbe, ki bodo znale prenesti pomembne informacije in se hkrati dotakniti src ljudi. Naloga marketinga in tistih, ki se z njim ukvarjajo, pa je, da take zgodbe znajo ponuditi in prodati sodob-

nemu turističnemu trgu tako doma kot tudi v tujini.

Razprava o bodočem razvoju podeželja v EU je vključevala tematike, kot so turizem na kmetijah, različne dopolnilne dejavnosti, trajnostni razvoj in varovanje kulturne krajine ter spremembe obstoječe pobude LEADER v prihodnjem programskem obdobju EU. Vključevanje države je pri tem nujno, seveda pa je prav tako nujno tudi aktivno sodelovanje civilne družbe pri načrtovanju razvojnih aktivnosti in njihovi izvedbi.

Politika razvoja podeželja, cilji in usmerjenost pomoči v programskem obdobju 2007-2013 bodo razdeljeni v tri osi. Prva os naj bi izboljšala konkurenčnost kmetijskega sektorja s podporo prestrukturiranju (predvidenih je 15 ukrepov), druga os bo namenjena varovanju okolja in podeželske krajine s podporami upravljanja z zemljo (12 ukrepov), medtem ko naj bi tretja os povečala kakovost življenja na podeželju in spodbudila več gospodarsko zanimivih dejavnosti (8 ukrepov).

Strokovnjaki in vodje projektov so predstavili, na kakšen način poteka delo na različnih območjih po vsej Evropi. Tako so bile predstavljene izkušnje dveh najuspešnejših držav pri črpanju razvojnih sredstev EU (Finske in Irske) kot tudi iz Srbije in Črne gore, Makedonije in Hrvaške ter ostalih držav, ki se sedaj pripravljajo za vstop v EU.

Bogat spremljajoči program konference je vključeval ogled posameznih lokacij projekta Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, predstavitve različnih kulturnih vsebin, folklorne, kulinarike in vsega tistega, kar vse bolj in bolj postaja prepoznavno za ponudbo Dolenjske in Bele krajine.

Marko Koščak

Po vinorodnih poteh Dolenjske in Bele krajine (foto: Arhiv Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine).